

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Narodno in inserate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17.

Izhajava enkrat, izvenredni
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 96.

V Ljubljani, v sredo, 29. aprila 1903.

Letnik XXXI.

Državni zbor.

Dunaj, 28. aprila.

Čehi in vlada.

Minolo nedeljo so zaupniki mladočeške stranke v Pragi državnim poslancem izrekli soglasno zaupnico. Soglasno so namreč odobrili resolucijo, katero jim je predložil izvrševalni odbor stranke. To dejstvo je velikega pomena ne le za češko delegacijo, marveč sploh za avstrijsko notranjo politiko v bližnji bodočnosti.

Zbranih je bilo 438 zaupnikov s Češkega, Moravskega in Šlezije. Dr. Herold je v daljšem govoru utemeljeval naslednje točke: 1. Zadnji smoter mladočeške politike je češko državno pravo, ki zahteva skupnost dežel češke krone v zakonodajstvu in javni upravi. 2. V dosego tega namena je treba utrditi in razširiti politični in narodni vpliv češkega naroda. V to svrhu mora češki narod dobiti večji vpliv na javno upravo, razširiti se mora delokrog deželnih zborov ter volivna pravica, češkim manjšinam v nemškem ozemlju je treba zagotoviti narodni obstanek; češki jezik mora biti z nemškim popolnoma enakopraven. V kulturnem oziru zahtevajo Čehi potrebno število visokih, srednjih in strokovnih šol. V socialnem oziru potrebujejo nižji stanovi moralne in gnotne podpore. 3. Češki poslanci se morajo vedno in povsod ozirati na skupnost češkega naroda na Češkem, Moravskem in v Šleziji.

To so splošna načela češke politike, povzeta iz prejšnjih programov čeških strank. Važnejši ali aktualnejši je drugi del resolucije, ki se tiče taktike. Ta odstavek se glasi: 1. Zaupniki so se prepričali, da je sedanja vlada le na videz nevtralna ali nad strankami, v istini pa smelo podpira hegemonijo ali vladnoželjnost nemške manjšine ter se upira upravičenim zahtevam slovenskih narodov sploh in posebe češkega naroda. Zato zaupniki naglašajo potrebo, da so češki poslanci v odločni opoziciji proti vladi ter ji delajo vse mogoče ovire. Zaupniki pa tudi ne prikrivajo, da so razni dogodki pred in med prvim branjem avstro-ogrske nagodbe med narodom vzbudili sumnje, kakor da bi vodstvo mladočeškega kluba ne zastopalo na Dunaju dosledno in vstrajno čeških zahtev proti sedanjim vladi in sistemu, kar bi utegnulo omajati zaupanje volivcev do poslancev; zato zaupniki pričakujejo, da poslanci razpršijo to nezaupnost. 2. V nadi, da se to zgodi, zbrani zaupniki vzdrže resolucijo iz l. 1894 ter prepustijo poslanecem, da z ozirom na program uravnajo svoje korake po vsakočasnih razmerah in potrebah in da uporabijo tudi obstrukcijo, ako bi bilo potrebno.

3. Zaupniki priznajo dolžnost, da morajo poslanci odločno zagovarjati politično veljavo češkega naroda brez ozira na vlado in ostale stranke. Iz tega vzroka pa je potrebno, da se vsi poslanci marljivo udeležujejo obravnav v državnem zboru in kažejo brezpogojno disciplino in solidarnost, ki je pogoj vseh političnih uspehov.

4. Zaupniki so prepričani, da bode v teh resnih časih češki narod podpiral svoje poslance, ter upajo, da bodo tudi poslanci sicer previdno, pa odločno zastopali zahteve naroda.

To resolucijo so za Heroldom zagovarjali dr. Engel, moravska Čeha dr. Pe-

rek in dr. Silený ter šleski poslanec Hruby. Radikalnejši zaupniki so poslancem očitali nedoslednost v taktiki in preveliko prijenljivost nasproti vladi. Kar se tiče taktike, je moral sam dr. Herold priznati razne napake, ki sem jih že navajal v svojih poročilih. Tako ni bilo previdno, da so češki poslanci ob raznih prilikah vladi pretili z obstrukcijo, osobito proti avstro-ogrski nagodbi. Take pretne zgube vso ostrino in resnost, ako ob odločivni uri upade ves pogum. Aut-aut! Ali je bila obstrukcija potrebna in umestna ali ne. In to so mogli češki poslanci vedeti že minulo jesen. Vlada je namreč z raznimi izgovori odklanjala češke zahteve ter se sklicevala na odpor nemških strank. Tukaj je bilo edino vprašanje: ali more biti češka obstrukcija uspešna ali ne. Tudi to vprašanje je bilo jasno v trenutku, ko je vlada izjavila po svojih glasilih, da v sili uveljavi nagodbo tudi s § 14. Po naši sodbi bi torej češka obstrukcija v tem slučaju s topovi streljala na vrabce, kakor pravi pregovor. Vlada bi brez skrbi odgodila državni zbor, koncem junija bi vladal § 14 in večina nemških strank bi si menovala roke, ker bi ji ne trebalo hoditi po kostanj v žrjavico.

Z ozirom na vse to smemo reči, da je resolucija čeških zaupnikov jako srečno sestavljena kot kompromis med radikalnim in zmernim krilom. Resolucija je v posameznih točkah tako radikalna, da so ji mogli pritrditi tudi dr. Fort in ožji njegovi somišljeniki. Na drugi strani pa poslanecem prepušča proste roke, da uravnavajo taktiko od slučaja do slučaja ter uporabijo v ekstremnem slučaju tudi orožje obstrukcije.

Dasi so za resolucijo glasovali tudi radikalni zaupniki, vendar je zmaga zmernejša straja, ki je zastopana v vodstvu. To dejstvo je tem pomenljivejše, ker so radikalni listi vodstvu pretili z moralno obsojbo, z nezaupnico in ker je bila zmeda že na vseh koncih in krajih očitna. Razni poslanci so že naznanjali, da odlože mandate. Sedaj je zopet utrjena disciplina v klubu in vlada mora računati z dejstvom, da se mladočeški klub naslanja na večino češkega naroda. Danes je mladočeška stranka vedno še zastopnica češkega naroda, odkar se je razkropila staročeška garda in ko razne druge politične struje v češkem narodu nimajo pretežne zaslombe.

Naloga čeških poslancev je sedaj, da si ohranijo zaupanje svojih volivcev. To pa je najtežavnejše v sedanjih razmerah. Saj so bili mnogi zaslužni poslanci, katere so volivci na rokah nosili, a čez noč postavili jih pred prag. Javno zaupanje ljudstva je spremenljivo, kakor jesensko vreme. Ne prisojamo si nobenih naukov ali dobrih svetov, toda gotovo je, da danes češki poslanci z odločno opozicijo več dosežejo in si bolj utrdijo svoje stališče, nego z obstrukcijo. Za to imajo vedno še čas, ko bi to zahtevala elementarna sila političnih razmer.

Današnja seja

Je trajala do 1/5 ure. Začetkom seje so dr. Stranjsky in tovariši nujno predlagali: Vlada naj strogo preišče, kako je dobil ološki nadškof dr. Kohn v roke izvirno pisavo brzojavke, ki jo je v znani aferi odpisal »Rectus«, ter strogo kaznuje dotičnega poštnega uradnika. Ta nujni predlog pride v prihodnji seji na vrsto in bode gotovo povod obširni razpravi za socialne demokrate in Vsenemce. Vsa stvar pa je še jako temna in razni listi so jo zavijali vsak po svoje. Da vse ni pravilno, je gotovo, vprašanje je

le, kdo je kriv, da nasprotniki cerkve ta dogodek generalizujejo ter kujejo orožje proti cerkvenim napravam.

Pogodba s Srbijo.

V zadnji seji so vsenemški poslanci nujno predlagali: »Vlada se pozivlja, da takoj Srbiji odpove trgovinsko pogodbo«. Enak predlog so vložili krščanski socialci.

Danes je bila razprava o tem nujnem predlogu. Govorili so: Klieemann, Kittel in dr. Schöpfer za odpoved, dr. Ellenbogen in dr. Lecher proti odpovedi. Trgovinska pogodba s Srbijo se mora presojati z gospodarskega in političnega stališča. V gospodarskem oziru je istina, da ima Srbija mnoge olajšave pri carini od kmetijskih pridelkov, ki jih izvažajo v našo državo; to so goveja živina, prašiči, alive in vino.

Tudi živinska kuga napravlja našim živinorejcem precej škodo. Samo volov izvažajo Srbija na leto v našo državo nad 50.000 glav. Večino pokupijo Ogri, ki zalagajo avstrijske živinske trge.

S stališča soc. demokratov je vsaka carina škodljiva, ker podražuje živila. Zato je dr. Ellenbogen govoril proti predlogu.

Dr. Lecher pa je govoril proti predlogu s stališča industrije, ki izvažajo svoje izdelke v balkanske dežele. Ako naša država zviša carine od balkanskih kmetijskih pridelkov, bodo balkanske dežele zvišale carine od avstrijskih industrijskih izdelkov.

Agrarci pa zopet trdijo, da carine ne povzročajo dragin, ampak razni prekupci. Tu se torej križajo načela in koristi, a vsem ustreči je nemogoče. Razprava bode končana v prihodnji seji, ki bode v petek.

Predsednik grof Vetter je predlagal, naj je prihodnja seja danes teden, da morejo zborovati razni odseki. Po daljši, jako živahni debati je zbornica sklenila, da je seja v petek. Na dnevnem redu so: Pogodba s Srbijo; gori označeni nujni predlog dr. Stranjskega; odprava uradniških kavcij; prememba zikona glede nedeljskega počitka; lokalne železnice; podražavljenje severozpadne železnice; razveljavljenje § 14 drž. tem. zakona; prememba poslovnika za poslansko zbornico.

Jubilej kardinala Grusche.

Včeraj, 28. aprila, je minulo 25 let, odkar je bil sedaj 82letni starček kardinal Grusch a posvečen v škofa; dne 4. maja leta pa praznuje ta cerkveni knez 60letnico mašništva. Tem povodom mu je poslal cesar naslednjo pismeno čestitko:

Ljubi kardinal Gruscha!

Milost Najvišjega dovoljuje Vam, da skoro dovršite v nezlomljeni moči duha in telesa 25. leto svojega škofovskega in 60. leto svečeniškega delovanja. Rad se tem povodom vnovič spominjam zaslug, ki ste jih pridobili za cerkev, Mojo hišo in domovino, v zvestem spolnjevanju dolžnosti svojega poklica, in s katerim ste si pridobili Moje priznanje. Kot zunanji znak tega priznanja podeljujem Vam insignije v briljantih k velikemu križu Mojega Leopoldovega reda, ki sem Vam ga podelil z odlokom 22. jan. 1891. — Fran Josip I. r.

Kardinal knez nadškof Gruscha je bil rojen 3. nov. 1820 na Dunaju kot sin krojača, v mašnika je bil posvečen radi mladoletnosti eno leto po dovršenih študijah 4. maja 1843 Doktorjem bogoslovja je bil promoviran na Dunaju 31. julija 1849, l. 1862 je postal prof. pastoralke na dunajskem vseučilišču, 22. okt. 1871 kanonik. Ze tedaj sta ga papež Pij IX. in cesar odlikovala na razne načine, dne 19. jan. 1878 ga je za imenoval cesar za vojaškega škofa. Posvečen je bil 28. aprila istega leta v stolnici sv. Štefana. Dunajski knez nadškof je postal 24. jan. 1890, dne 1. jun. 1891 pa kardinal.

Dr. Herold o češki obstrukciji.

Na zaupnem shodu je govoril dr. Herold o češki obstrukciji tako: Češka obstrukcija bi mogla imeti samo tri posledice. Ali bi bila zlomljena v zbornici, ali bi vlada zaslanje zaključila ali bi pa razpisala nove

volitve. Če bi združene nasprotnne stranke obstrukcijo zlomile, bi bil to velik poraz za češko stvar. Ako bi vlada zaključila zaslanje, bi po § 14 lahko oktroirala, kar bi hotela. Če bi bila zbornica razpuščena, bi pa vlada uvedla take stvari, ki bi bile na škodo češkemu narodu za dolgo dobo let. Kakor se vidi, se je dr. Herold pri zadnji točki ogil vprašanju, katera stranka bi pri novih volitvah pridobila. Ker je shod zaupnikov to dokazovanje sprejel, pač ni pričakovati več od Mladočehov obstrukcije, dasi so jo v resolucijo postavili kot zadnje sredstvo, po katerem naj sežejo mladočeški poslanci, kadar se jim zdi potrebna. »Narodni listy«, ki so pisali prej ostro za obstrukcijo, izjavljajo zdaj, da so popolnoma zadovoljni z izidom zaupnega shoda. Navzočih je bilo okoli 400 zaupnikov.

Glasovi o shodu čeških zaupnikov.

Z nedeljskim shodom čeških zaupnikov se umevno peča vse češko časopisje. Sodba o sklepu zaupnikov skoro v vseh listih soglaša v tem, da so zmagali zmerni elementi nad radikali. Češkim zaupnikom, pravi »Hlas Naroda«, gre zasluga, da so omogočili češki politiki, da je nastopila pot, ki obljublja našemu narodu mnogo več uspeha, kot oni, ki smo ga nastopili pred petimi leti. V tej sodbi je torej vse edino, le ne »Nar. Listy«. Sicer se kaže tudi ta list zadovoljnega z uspehom, a izkuša dokazati iz besedila resolucije, da je zmagoval radikalno krilo mladočeškega kluba. List pričakuje več svežosti in vneme pri parlamentarnem delu. — No, po nedeljskem sklepu v Pragi se to pač ne da sklepati, čeravno se ne more reči, da je obveljala pri tej priliki res prava narodova volja.

Prememba v srbskem kabinetu.

Valed premembe srbske ustave ali bolje valed »prostovoljnega« izstopa štirih radikalnih ministrov izpraznjena mesta nameravajo popolniti s samimi liberalci. Imenujejo se za to mesto: za naučni portfelj državni svetnik Suvanović, finančni bivši finančni minister senator Jovanović ali pa Radulović. Prvi je pripadal Ristićevemu kabinetu, drugi je pa mlad, a baje zelo izkušen trgovec. Za notranjega ministra je neki določen bivši notranji minister Andanović, za poljedeljskega pa Lazar Jovanović. Konečno preostaja le še portfelj zunanjega ministra, ki ga baje dobi senator Gavardić. Ostali ministri ostanejo na svojem mestu. Tako sestavljena vlada bo poslušno orodje kralja Aleksandra in bo lahko izhajala z novim parlamentom, a ljudska ne bo, ker tudi skupščina in senat ne bota izraz ljudske volje.

Iz brzojavk.

V ološki nadškofiji se nadaljuje nemiri proti nadškofu. Župnik Očasek je pisal na »Deutsches Volksblatt«, da je popolnoma neresnična vest, da misli on prestopiti k starokatolicanom. Občinski zastop v Kromerizu je imenoval Očaska častnim občanom. Dostál Lutinev, kateri je katehet na deželnem poboževalnem zavodu v Novem Jičinu, ki izdaja edini ilustrirani list na Moravi, »Novy Život«, in katerega je baje kaznoval nadškof Kohn z izgnanstvom iz nadškofije, je objavil oklic na ljudstvo, v katerem pravi, naj se ne izraža nevolja z demonstracijami in nasilstvom, ampak pritožbe se naj pošljejo papeževemu nunciju in kardinalu Rampolli. Da bi bil duhovnik izgnan iz škofije, je po kanoničnem pravu nedopustno; zato je tudi neverjetno, da bilo cerkveno sodišče kaj takega izreklo. Če je pa to izreklo, je seveda apelacijskim potom lahko ovrediti tako sodbo cerkvenega sodišča.

— Državnozborske volitve na Nemškem. Bavarska socialna demokracija je sklenila, da pri prihodnjih državnozborskih volitvah ne bo glasovala proti katoliškemu centru. — Proti vojni predlogi na Ogrskem. Predsednik grof Apponyi je moral sprejeti deputacijo 1400 mož, ki je podala proteste proti vojni predlogi. — Zakon o odpravi § 2. za-

kona proti jezuitom v nemškem zveznem svetu ne pride na dnevni red. Kaj stori centrum, se še ne ve. — Volitve na Španskem. Po seznamih ministerstva za notranje stvari je bilo izvoljenih v zboru 232 ministerijalnih, 70 liberalcev, 11 demokratov, 6 pristašev vojvode Tetuanskega, 6 somišljenikov Romera Robledosa, 28 republikancev, 7 Karlstov, 5 Katalinstov, 2 Integrista, 8 nezavisnih in 2 poslance brez določene stranke. Vlada razpolaga torej z ogromno večino. Z izidom volitev v zvezi je baje poročilo lista »Imparcial«, da sta podala ostavko notranji minister Maura in pa prešekt v Madridu. — Kulturni boj v Franciji. Sodišče v Nantesu je obsodilo sedem kapucinov na globo 16 frankov, ker se niso hoteli pokoriti vladnemu povelju. Množica 2000 oseb jih je mej živahnimi ovacijami spremila od sodišča v samostan. Iz Laurenta odšli kar tuzinji s večinomami sami bivši častniki. — Novi volivni zakoni za Srbijo je že izvršen. Glavna prememba obstoji v tem, da je odpravljeno zastopstvo manjšin in se voli z glasovnicami. — Pogodba glede Mandžurije. V Shanghai so predčranjam zborovali Kitajci iz vseh pokrajin ter odločno protestirali proti temu, da bi vlada ugodila kakim ruskim zahtevam; ker pa je vlada poslala na zbor večje število vojaštva, ki je delalo nemir, ni prišlo do sklepa.

Javna seja trgovinske in obrtne zbornice.

Včeraj popoldne vršila se je v tukajšnji magistratni dvorani javna seja kranjske trgovinske in obrtne zbornice. Obligatne točke dnevnega reda so se odobrile in vzele v znanje. Namesto odstopivšega zborničnega svetnika gospoda Medveda pokliče se gospod Mejdač, deželni poslanec, član katoliško-narodne stranke, v zbornico, za katerega je odločil žreb. V državni železniški svet bil je izvoljen gospod župan Iv. Hribar, njegovim namestnikom pa g. Vinko Mejdač.

Za sodnike-lajike pri c. kr. deželnem sodišču v Ljubljani bili so izvoljeni sledeči gg. trgovci: Domicelj, Jebačič, Kavčič, Kenda, Lilek in Leopold Schwentner.

Nato prišlo so na vrsto interpelacije in nujni predlogi.

Slovenci na peterburški vseslovanski razstavi.

Zbornični svetnik g. Kregar stavlja je na zbornično predsedstvo naslednjo interpelacijo:

Šlišli smo, da se je na tihem, nekako zakotno, osnoval pripravljalni odbor za peterburško vseslovansko razstavo. Povsod drugod med slovanskimi narodi, zlasti med Čehi, se vrše že velike priprave za udeležbo. A pri nas vse miruje in ne pride noben glas v javnost, kateri bi zbudil naše producente, da se udeležijo te velevažne razstave, dasi stoji na čelu temu čisto nepoznanemu odboru baje predsednik naših trgovinske in obrtne zbornice. Vprašam gospoda predsednika, zakaj se ni doslej še nič storilo, da se organizira udeležba za to razstavo v naši kranjski deželi? In kaj misli ukreniti gospod predsednik, da se čim prej naši producenti pouče o pomenu razstave in da se organizira udeležba?

Zbornični predsednik g. Lenarčič je takoj odgovoril na to interpelacijo ter povdarjal, da je res osnovan odbor (a popolnoma strankarsko! Opomba ured.), kateri se je pomnožil z zaupniki drugih slovenskih dežel. Le to je, da je premalo zanimanja, ker se niti isti, ki so poklicani, ne odzovejo. Potrudil se pa bo — predsednik Lenarčič — da bo udeležba Slovencev na peterburški razstavi častna.

Podpora »Gospodarski zvezi«.

Druga interpelacija g. Ivana Kregarja na zbornično predsedstvo.

Javni listi so te dni poročali da je Kranjska trgovinska in obrtna zbornica protestirala pri poljedelskem ministerstvu proti podpori »Gospodarski zvezi«. Ker se v sejah trgovinske in obrtne zbornice ni o tem nikdar razpravljalo in ker se ta zadeva tiče delokroga, s katerim nima trgovinska in obrtna zbornica nobenega posla, vprašujem: 1. Koliko je resnice na poročilih javnih listov? 2. V slučaju, ako ima imenovana vest javnih listov resnično podlago, kako more zbornično predsedstvo tako postopanje opravičiti?

Tudi na to interpelacijo je zbor. predsednik g. Lenarčič takoj odgovoril, češ da se to ni zgodilo, kar se trdi v interpelaciji, in da trgovinska in obrtna zbornica ni nič storila proti podpori »Gospodarski zvezi«.

Prebrala sta se nato dva nujna predloga zborniškega svetnika g. Ivana Kregarja. Prvi predlog glede

razstave strojev, ki se rabijo pri malem obrtu v Ljubljani,

se glasi:

Letošnjo jesen meseca septembra se priredi dva meseca trajajoča razstava strojev, ki se rabijo v malem obrtu. V ta namen se naroča zborničnemu predsedstvu, da stopi v dotiko z deželno vlado in deželnim odborom in če je mogoče izposluje v imenovano svrhu kako denarno podporo. Dalje se naroča zborničnemu predsedstvu, da se nemudoma obrne na vodstvo c. kr. tehnološkega obrtnega muzeja na Dunaju, da prepusti za imenovano dobo svoje stroje nameravani razstavi. Za ureditev razstave pa naj se: 1. izvoli odsek štirih članov izmed svetnikov trgovinske in obrtne zbornice, ki naj se pomnoži po dogovoru s predsedstvi obrtnih združenj na Kranjskem in z zastopniki malih obrtnikov. — 2. Imenovanemu odseku se dovoli 1000 K da izvrši ta sklep.

Zbornični svetnik g. Kregar utemeljeval je nujnost tega predloga, povdarjajoč, da je predlog nujen v prvi vrsti radi tega, ker ima zbornica premalo sej. Vsaka stvar se predolgo vleče. Odsek bo imel veliko posla. Treba se bo obrniti na deželno vlado in deželni odbor za podporo, zato je stvar nujna. Tudi revščina in propad obrtnije dokazuje, da je stvar nujna.

Zbornični svetnik g. župan Hribar je pohvalil predlog in ga imenoval velevažen. Zdi se mu pa, da ni tako nujen, ker treba ga treba temeljito preštudirati. Tudi znesek 1000 kron se mu zdi veliko premajhen.

G. Kregar odgovori, da on ni mislil, ko je v predlog stavil 1000 kron, da bo ta znesek zadostoval. Ta svota je samo prvi znesek, katerega bi imel odsek za prvi hip na razpolago. Sploh je pa tudi v predlogu, naj se odsek obrne do deželne vlade ali deželnega odbora, da izposluje kako denarno podporo. Sicer pa, pravi govornik, ne mislim, da bi bila ta razstava velikanska, da bi bilo vse v zastavah in hiše okinčane. Mislim malo razstavo, katera bi bila popolno lokalnega pomena. Prostore bi mogoče prepustil deželni odbor v deželnem muzeju.

Veseli pa me, pravi govornik, da se je zavzel za predlog tudi g. župan Hribar, kajti upam da ako bo odsek prosil tudi mestno občino za podporo, bo gotovo gospod župan stvar priporočal in odsek bo dosegel svoj namen.

Sklenilo se je izročiti predlog v pretres že obstoječemu razstavnemu odseku, ki naj o tem poroča v prihodnji zbornični seji.

Kaznovani obrtniki.

Predlog gosp. Iv. Kregarja glede kazni obrtnikov radi zamud vajencev v obrtno nadaljevalnih šolah prinašamo mej dnevnimi novicami.

Predlagatelj zbor. svet. g. Kregar je utemeljeval nujnost ter povdarjal zopet, da ima zbornica vedno premalo sej. Dotični obrtniki so se proti kazni pritožili, rekurzi so še nerešeni, torej lahko zbornično predsedstvo poseže vmes, da se kazni odpujste, ali vsaj zdatno znižajo.

Zbor. svet. g. župan Hribar je bil proti nujnosti, češ predlog je premalen-kosten (To je prijatelj obrtnikov!) in kam pridemo, ako bomo vsak predlog nujnim smatrali! — Na to bodo obrtniki gotovo sami odgovorili g. županu Hribarju, to je tistemu županu, ki ima ob raznih volitvah polna usta sladkih besed za obrtnike.

Predsednik g. Lenarčič pa je obljubil predlagatelju, ako mu ist naznani natančno, pri kateri inštanci da so rekurzi, da bo predsedstvo storilo kolikor mogoče.

Predlagatelj g. Kregar obljubil je to storiti.

Sprejel se je tudi predlog zbor. svet. g. Hrena, da se zbornica obrne do c. kr. trgov. ministerstva in generalnega ravnateljstva juž. železnice za odpravo neznosnih razmer na ljubljanskem južnem kolodvoru.

V vprašanju usposobljenosti za pekovski obrt postavila se je tudi zbornica na stališče, da se mora strogo zahtevati od vsacega, ki prične pekovsko obrt, skušnjo usposobnosti, torej tudi od žensk, katere se prične s peko baviti.

Sklenilo se je konečno tudi, da se pozove poslanca ljubljanskega mesta, kateri je obenem poslanec zbornice, da isti ne glasuje za predlog v držav. zboru, ki naglašja, naj se takoj odpoje carinska pogodba s Srbijo.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 29 aprila.

Nepravični izveščitelji. Imeli smo že večkrat priložnost, opozarjati, kako krivično poročajo Slovenci v tuje liste o naših razmerah. V »Izveščiji S. Peterburgskega Slavjanskago Blagotvoriteljnago Obščestva« g. S. iz Celja piše zopet popolnoma enostransko

in naravnost neresnično o slovenskih razmerah. Pravi, da je politični razpor med Slovenci na Kranjskem naredil škof Missia in je zato postal tajni svetnik. Isto je naredil na Goriškem in postal kardinal. Zli se, da g. S. ne čita listov ali pa mu manjka čuta, da bi uvidel, kje je krivica. Kdaj je sklenila katoliško-narodna stranka z Nemoi kako zvezo na škodo slovenstvu? Nikdar, liberalna pa! Zakaj ne poroča g. S. o listini, ki sta jo podpisala poleg barona Schweglina tudi Hribar in Tavčar? Zakaj ne poroča, da bi morala katol. narodna stranka izgubiti vsak čut dostojnosti, ako bi se bratila s tistimi ljudmi, ki pišejo v »Narod« in »Soča«? Tukaj, v podli in brezvestni gonji liberalnih listov proti krščanstvu je vir razkola!

Iz deželne bolnice. Pod to firmo od-laga »Sl. Narod« že nekaj tednov sem debele laži o slabem ravnanju z bolniki od strani usmiljenk v deželni bolnici in o slabi hrani, ki se daje bolnikom. Kedo in kako se fabricirajo dopisi raznih »nesrečnikov«, ki so iskali pomoči v deželni bolnici, je vsakemu razsodnemu človeku dovolj dobro znano — so ljudje Malovrhovega značaja in on sam. Le v včerajšnji dopis »Sl. Naroda«, ki je baje izšel od natančno poučene (?) strani, hočemo prinesiti nekaj svetlobe, da bodo vsaj oni bralci »Sl. Naroda«, ki niso že popolnoma udarjeni s slepoto in neumnostjo, uvideli, s kakimi lažmi jih krmi Tavčarjevo glasilo dan za dnem. Ni res, da prihajajo bolniki jutraj z godaj (izvemši nujne slučaje) v bolnico in da ne pridejo na vrsto. Res je pa, da pridejo v bolnico skoro vsi bolniki po zajutreku in 99% jih pride od teh na vrsto pri ordinaciji. Ti ne dobe niti prežganke niti ričeta, prežganke ne, ker se ista daje samo za zajutrek okoli 1/7. uri jutraj, ričeta ne, ker se ne daje, dobé pa ordinirano dieto in, če so slučajno prišli po ordinaciji, zakubano juho, ker drugega ne smejo usmiljenke brez zdravniške ordinacije po lastni volji dati. Ni res, da dobe usmiljenke za bolnike, ki so dobili samo juho, povrnjeno celo hrano, res je pa, da se jim povrne edino le to, kar je bolnik povžil. Sploh si pa naj gospoda »Sl. Naroda« zapomni enkrat za vselej, da se usmiljenkam povrne za vsakega bolnika 30 vinarjev za postrežbo, za hrano pa edino le to, kar ima ordiniranega in sicer ima po kontraktu vsaka jed natanko določeno ceno. Kdor se drži tega dejstva, bo uvidel iz tega, koliko laži je nagromadenih v včerajšnjem dopisu »Sl. Naroda«, in te laži je pisala natančno poučena stran. Napravimo samo eno primerko. Bolnik umrje 5 minut po polnoči in plača oskrbnino sam. Upraviteljstvo dobi za dan, katerega je preživel bolnik v bolnici samo pet minut, povrnjeno celo oskrbnino 95 kr. za teh pet minut, usmiljenke dobé pa od tega le 15 kr. odškodnine za to, da so mrliču preskrbele preoblečenje in da se je odvedel po noči v mrtvašnico, in družega nič, ne dobé pa povrnenih za hrano celih 28 kr., kakor se laže »Sl. Narod«. Isto velja o bolnikih, ki odhajajo jutraj iz bolnice. Iz tega vsak pameten človek razvidi, kedo dela pri slabi službi in kedo dobiček. — Res je, da raste na vrtu deželne bolnice regrat, raste in cvete. Zakaj to dela, to uganko naj razvozla g. nadupravitelj, sestre temu gotovo niso krive. Ni pa res, da krmijo z njim sestre bolne, in tudi umobolne bi smele »krmiti« s tem le po zdravniški ordinaciji. — Ni nam znano, kako pripravijo usmiljenke mleko, predno je dobé bolniki, kakor je to znano dobro in natančno poučenemu dopisniku »Sl. Naroda«, dobro poučenemu in velelažnjivemu, res pa je, da je mleko, ki se daje bolnikom, res dobro in izvrstno, da se bolniki potegujejo kar za več porcij mleka na dan, se jim pa ne more in ne sme dati, ker bi s tem nastali preveliki stroški deželi, kajti če zdravnik in edino t. i. m. d. ločevati hrano, ordinira kaj več, dobi od dežele nos. — Kje se delajo makaroni, je postranska stvar. Glavna stvar je, kako vlogo igrajo glede kakovosti. Ni res, da igrajo iste dan za dnem glavno ulogo, dajejo se jedenkrat ali dvakrat na teden in sicer opoldne kot močnata jed. In če bi ostale, se ne bi mogle servirati

niti zvečer niti drug dan opoldne, ker je za vsak dan natančno predpisana dijeta po kontraktu in vsak bolnik sam ve, kako dijeta ima, ker se pri ordinaciji ozira vedno, če le bolezen dopušča, na željo bolnika. To so najdebelejše laži včerajšnjega dopisa »Narodovega«, ki se tičejo usmiljenk; kar je drugih laži napram vodstvu in upraviteljstvu (licitanta in manipulacija z obleko umrlih itd.), naj popravljajo oni, ki se čutijo prizadeti. Včerajšnje »Narodove« laži so tako ostudne, tako grde in hudobne, da bi jih res ne bilo vredno popravljati, ko bi vendar ne bilo najti ljudi, ki tem lažem verjamejo. Upamo pa in pričakujemo, da se bode vendar zganil začasni vodja in prim. g. dr. vitez Karl Bleiweis Trsteniški v obrambo lažnivo obrekovanih usmiljenk, kakor tudi v svojo lastno obrambo in celega zdravniškega osebja. Saj vendar vsa očitavanja zadenejo njega in zdravniško osebje v prvi vrsti, ki ordinirajo bolnikom hrano in imajo vso kontrolo v rokah. Katoliškonarodnim poslancem pa priporočamo, da to zanimivo snov porabijo v deželnem zboru in vržejo v obraz dr. Tavčarju in dr. Bleiweisu, kar jima gre. Za zdaj predlagamo, da vpelje deželni odbor disciplinarno preiskavo proti dr. Bleiweisu vitez u Trsteniškem u, ki naj dožene, ali res on tako zanemarija svojo nadziravno dolžnost, kakor mu »Narod« očita med vratami! Res je, da vsi, ki količkaj poznajo razmere v bolnici, dobro vedo, kako neumno, revolversko, nesramno in ostudno stališče zavzemlje »Sl. Narod« v svoji gonji proti usmiljenkam, ki so kakor nalašč od Boga poslani v postrežbo in tolažbo bolnikom, vendar pa zahteva čast in dolžnost vodstva samega, da jedenkrat za vselej naredi z resolutno izjavo konec nesramnim lažem in ne s takim kilavim in šepavim in ničvrednim popravkom. Na ostale laži, ki jih je nagromadil doslej o usmiljenkah »Slovenski Narod«, bomo še odgovorili, da se bo vizvestne kroge posvetilo.

G. Anton Medved, pesnik in eks-pozit na Konjščici (pošta in postaja Zagorje ob Savi) je nevarno zbolel za pljučnico.

Narodno slavlje v Ajdovščini-Šturiju. Zmagovito se vije slovenska trobojnica v tržaški okolici. Z veseljem pozdravlja slovenski narod junaško stražo slovanstva ob Adriji. Ne dá se utajiti, da so k tako sijajni zmagi poleg voditeljev največ pripomogla narodna društva tržaška in okoličanska. Radostnega srca pričakujejo torej Vipavci dneva, ki dovede v njih sredo za slovensko idejo prezaslužno pevsko društvo »Kolo« kakor tudi druga slovenska društva tržaška. Bliskoma raznesla se je ta vest v sleherno vas vipavske doline in od vseh strani čujejo se bodrilni klici: »Vstvarite nam narodni praznik!« In binkoštna nedelja bo ta praznik. To se pa dá doseči edino le, ako se udeleži tega slavlja kar največ narodnih društev. Obračamo se torej do teh z iskreno prošnjo, da nas razvesele z udeležbo in ob enem tako dokažejo svojo ljubezen in svoje spoštovanje do neustrašenih narodnih pionirjev tržaških! Zajedno naprošamo vsa slavna društva, da nam blagovole prijaviti svojo udeležbo vsaj do 12. maja 1903. Prijavi naj se naslavlja: Veselični odsek v Ajdovščini. — Ajdovsko-šturska narodna društva.

Za male obrtnike. V včerajšnji seji kranjske trgovske in obrtne zbornice je zborniški svetnik g. Ivan Kregar stavljal naslednji predlog: Predsedstvu trgovske in obrtne zbornice se naroča, naj nemudoma posreduje pri merodajnih faktorjih, da se zadnji čas naložene in še neizplačane drakonske kazni malih obrtnikov glede na zamude šolskega obiska njihovih vajencev v obrtno nadaljevalnih šolah odpujste ali vsaj zdatno znižajo in da se v bodoče v tej zadevi z malimi obrtniki razumnejše in obzirnejše postopa.

— **K dogodkom v Zagrebu.** Do 26. t. m. je bilo v Zagrebu radi nemirov aretiranih 70 oseb. Od teh je oddanih 10 oseb državnemu pravdnstvu, 54 oseb je

bilo kaznovanih z zapornikom od 1 do 14 dni, šest oseb pa ni bilo kaznovanih. K temu številu je prištetih še 133 vsoučilnišnikov, ki so obsojeni na razne globe, nekateri pa v zapor od 1 do 14 dni. — Banu ni veliko pomagalo, da je konfisciral vse časopise, ki so prinesli odprto pismo hrvatskih opozicijskih poslancev nanj. Pismo je bilo kljub temu razdeljevano po vsej Hrvatski, dobil ga tudi sam ban v priporočenem pismu. Pismo je bilo poslano tudi cesarju in stvar pride v razgovor tudi v avstrijskem državnem zboru.

— **Drzen roparski napad.** Pred dnevi okoli devete ure zvečer se je vračala branjevka Marija Kovačič, ki ima v Trstu tudi svojo lastno hišo, od svoje sivilje domov. Na potu so stali trije moški. Ko zagleda jeden od teh branjevko, reče tovarišima: »Vidita, ta baba je polna de narjav«. Te besede pa je Kovačič slišala in je zaradi tega pospešila svoje korake. Prišedši domov, pravila je nekaterim ženam, ki stanujejo pri nji, kaj se je pripetilo. Ko je pa čez nekaj časa v svoji sobi pričakovala neko osebo, odprejo se s silo vrata in pred njo stali so oni trije moški, katere je videla na ulici. Hkratu jo popadejo, ji zagroze, da mora molčati, ter zahtevajo od nje denar. Kovačič pa je začela vpiti. Zaradi tega pa jo je jeden izmed treh lopovov hudo udaril po glavi. Vendar pa so začule nje upitje sosedice in prišle so ji na pomoč. Ali lopovi se niso za prišle ženske prav nič brigali, marveč grabili so okoli branjevke, ter iskali denar. To je pa jedno sosedo tako razjezilo, da je pograbilo steklino, nahajajočo se v sobi, ter udarila po glavi jednega izmed lopovov. Druga pa je skočila k oknu ter začela na ves glas klicati na pomoč. In res bili so redarji, ki pri roki, ki so lopove zvezali ter jih odgnali v zapor.

— **Stavke.** Tržaški mizarški pomočniki groze stavkati, ako se njihovim zahtevam, katere so predložili mojstrom, ne ugodijo do 12. maja. — Iz Beljaka se poroča, da so ondodni čevljarški pomočniki pripravljeni priti s stavko, da si pridobijo prihodnjost.

— **Ogenj pri Medvodah.** V Goričah pri Medvodah je včeraj popoldne zgorela Grilova hiša in skedenj. Pogorelo je do tal. Zgorel je v ognju tudi en otrok, ki je spal v hiši, v hlevu je pa zgorela ena krava. Mož je v Ameriki, žena je pa tovarniška delavka z več otroki.

— **Živinski somenj v Selcih** bo v soboto 2. maja 1903 namesto 3. maja, ker na ta dan pade nedelja. — Zupanstvo.

— **Topliška sezona.** S 1. majem prične se v Toplicah pri Novem mestu zopet zdraviliška sezona, ki traja do meseca oktobra vsakega leta. Toplice imajo sedaj novega oskrbnika (najemnika); dvoje velikih, moderno opravljenih zdraviliških poslopij, v katerih je prostora za okoli 300 tujcev. Razen teh pa se nahaja tudi peto gostilo, kjer najdejo gosti dobro hrano in prenočišča; izkoriščati se seveda tujci ne smejo, zato naj se ti domači gostilničarji potrudijo postreči tujcem za pešeno plačo tudi s pošteno hrano in posteljami, kar dosedaj ni bilo povsod v redu, kakor se je čulo od nekaterih obiskalcev Toplic. Knez Auersperg skrbi tudi za prijetna šetališča v parku in po gozdu. Lega Toplice je tudi ugodna, in zdrav zrak in dobra pitna voda sta na razpolago obiskovalcem. Izvestno bodo torej Toplice tudi letos dobro obiskane.

— **Razpisana učiteljska služba.** Na dvorazrednici v Kropi na Gorenjskem je razpisano nadučiteljsko mesto. Prošnje do 31. maja na okrajni šolski svet v Radovljici.

— **Pod vozom gnoja.** Voz gnoja prevrnil se je včeraj na Janeza Marna, 65 let starega delavca v Tomačevem in mu zlomil kost v rami. Marn je peljal z dvema konjema voz gnoja na Barje. Ker sta mejo vožnjo konja krenila preveč na stran ceste, se je voz prevrnil in pritisnil Marna, ki ga je hotel obdržati, da se ne prevrne.

— **Roko do kosti prerezal.** Janez Mejak, 23 leta star, dinar iz Goriče občine Hrenovice, je včeraj doma padel na koso ter si levo roko do kosti prerezal. Prepeljali so ga v tukajšnjo bolnico.

— **Nesreča.** Andrej Ogrinec, delavec pri Accettu, stanujoč v Podgorici št. 63, se je včeraj na Selu pri prenašanju tramov ponesrečil. Padel mu je tram na desno koleno in mu zdrobil kost.

— **Nekaj s pošte.** Hranilnica in posojilnica v Smartnem pri Litiji odposlala je priporočeno pismo z naslovom: »Slavno upravitelstvo »Narodnega gospodarja« v Ljubljani«. Pismo, čeravno rekomandirano, ni prišlo v adresatove roke, romalo je nazaj v Smartno z opazko: »Ne izhaja v Ljubljani — nazaj v Smartno pri Litiji.« Vsak mesec dvakrat v par tisoč izvodih po pošti se razpošilja »Narodni Gospodar« — in pošta nenkrat pravi, da list ne izhaja v Ljubljani. Gospodje pri hranilnici in posojilnici so pa jako — poredni in dovtipni, ker dali so gori omenjeno njim vrnjeno rekomandirano pismo v drugo kuverto, napravili isti naslov, dali na pošto — pa niso rekomandirali, in pismo je prišlo v naslovljenčeve roke.

— **Za mariborske razmere značilen napis** je bil čitati pred kratkim na zidu mariborskega »Narodnega doma« in sicer: »Slovenci, ali spitate?«

— **Prve jagode** na prostem dozorele so te dni na Rafatu v najbližji okolici goriškega mesta.

— **Tatvina v šempeterski cerkvi pri Gorici.** V Trstu so predvčeraj aretirali 21letnega Jakoba Budu, rojenega v Trstu, a pristojnega v komensko občino, in Gvida Ladiča, rojenega v Trstu a pristojnega v postojnsko občino, ker sta na sumu, da sta izvršila tatvino v šempeterski cerkvi.

— **Potres v Zagrebu.** Včeraj dopoldne so čutili v Zagrebu in okolici močan potres, ki je trajal dve sekundi. Smer mu je bila od severno vzhoda proti južno zahodu. Tako nemški listi. Zagrebški listi pa poročajo, da je bil včeraj ob 6. uri 57 minut 36 sekund lahek horizontalni potresni sunek.

— **Lokalna železnica Svetna ves-Borovlje.** Obenem z železnico preko Karavank nameravajo zgraditi tudi 6 km. dolgo lokalno železnico, ki bi vezala Borovlje s Svetno vesjo ter bila v veliko korist železni industriji v Rožni dolini. Stroški za to progso so proračunjeni na 715.000 K oziroma z uporabo električne moči na 775.000 K. Koroska dežela je voljna prispevati 200.000 K, interesentje pa 100.000 K. Po dovršeni gradnji lokalne železnice Kranj-Tržič bi se Tržič v kratkem zvezel z Borovljami in tako dobila nova zveza Ljubljane s Celovcem.

— **Na Kurešček** pride prihodnjo nedeljo zaobjubljena procesija iz izanske fare. Na gori bo poskrbljeno tudi za dobro postrežbo.

— **Nemškutarija na Kranjskem** Piše se nam: V Radovljici prodaja Oton Homan vžgalice »Südmärke«, katere posebno kmetom usiljuje. Čudno se nam zdi, da omenjeni trgovec in prodajalec lista »Gorenjec« ima zalogo »Südmärke«, ker v celi Radovljici ni niti enega Nemca. Kmete pa opozarjamo, da naj si dobro zapomnijo prodajalca, kjer se jim vsiljujejo vžgalice nemške »Südmärke«.

— **Nesreča v papirnici v Vevčah.** V noči med 27. in 28. t. m. je nekako 20 letni delavec J. Rome iz Dobrunj predeval neki jermen na kolesih; kol, s katerim je predeval jermen, ga je udaril po glavi, da je nezavesten obležal. Odpeljali so ga v bolnico, in malo je upanja, da okreva.

— **Prvi maj** V Trstu bo socialno-demokratsko delavstvo praznovalo 1. maj s shodi. Ob 10. uri dopoldne bo spreved delavstva po Trstu. V Ljubljani bodo imeli socialni demokratje shod in veselico. V Gorici socialni demokratje tudi prirede obhod po mestu. Proti praznovanju 1. maja se je pričelo gibanje na Nemškem. Szoro vsi delodajalci v Berolinu so odklonili zahtevo delavcev, da bi jim dali 1. maj prost. Tisti delavci, ki bodo praznovali 1. maja, bodo še-le 4. maja pripuščeni k delu.

Ljubljanske novice.

Vodstvo okrajnega glavarstva ljubljanske okolice je prevzel c. kr. nadkomisar g. Stefan Lapajne.

Druga javna vinska poskušnja v deželni poskušalni kleti v Ljubljani je bila tudi včeraj jako dobro obiskovana in proti večeru je zavladalo živahno vrvenje. Izvršila so se tudi mnoga naročila. Ta teden ne bo več javnih poskusov, pač pa imajo kupci vsak dan vstop, ako se popred zglase pri vodstvu te kleti potov. učitelju Fr. Gombachu.

Predavanje Jutri zvečer priredi društvo »Pravnik« svojim članom predavanje. Predaval bo g. dr. Janko Polec.

Občni zbor ljubljanskega voj. veteranskega kora. V nedeljo, 26. t. m., vršil se je redni občni zbor imenovanega veteranskega društva ob obilni udeležbi članov v veliki dvorani »Mestnega doma«. Poveljnik g. Jurij Mihalič je pozdravil došle člane ter otvoril zborovanje, zaklicaval trikratni »slava« cesarju Francu Josipu I. kot najvišjemu kornemu pokrovitelju. Nato je imenovan načelnik poročal o delovanju društva v preteklem letu. To poročilo se je z odobrenjem vzel v znanje. Kornu računovodja g. Jak. Smole je nato poročal o računskem zaključku za l. 1902. Društvo je imelo v uvrnjenem letu 3305 K 34 v. dohodkov ter 2997 K stroškov. Podpor se je 47 bolnikom izplačalo, vdovam se je dalo 90 K podpor, pogrebnihi stroškov pa je bilo 184 K. Društveno premoženje znaša 13817 K 98 v., vrednost inventarja znaša 1367 G 67 v.; v tem letu se je premoženje pomnožilo za 800 K. Društvo šteje 236 pravih članov. Računski zaključek se je odobril in odboru dal absolutorij; blagajniku g. Fr. Skofu in računovodji g. Jak. Smole se je izrekla zahvala. Glede vplačevanja mesečnih prispevkov in zaostankov se je sklenilo ukreniti potrebno. Zatem je prišlo na vrsto poročilo o »državni zvezi veteranskih društev« ter o »deželni zavezni organizaciji«. Poročal je gospod Jakob Smole. »Državna zveza veter.« šteje nad 1200 veteranskih društev in nad 170.000 vseh članov; pristopilo ji je v poslovnem letu 103 vete-

ranskih društev s 13.080 člani. Kranjski dopolnilni zavezi št. 17 pripadajo veteranska društva iz Ljubljane, Kamnika, Domžal, Kranjske gore, Rateč z 800 člani, pristopilo pa ni še veteransko društvo idrijsko. Drž. zaveza je podpirala z raznimi prispevki kranjska društva, namerava pa zgraditi sirotišče za sirote veteranskih članov in dr. — Pri na to sledeči volitvi odbora in drugih funkcionarjev so bili izvoljeni gg.: Jurij Mihalič, poveljnikom tega kora, njegovim namestnikom in ob enem blagajnikom Fr. Skof, pomočnikom Fr. Zivašnik in Karol Kristan, računovodjo Jakob Smole, odborniki pa: F. Anzelin, St. Bergant, Fr. Dolinšek, Val. Fretze, Fr. Gorup, Iz. Habit, Fr. Hartman, P. Krašević, Mha Mihelič, Franc Oblak, Jožef Plankar, Iv. Pišeršek, F. Rožič, Fr. Verhovec, Anton Vondina, Iv. Wimer, Al. Zorman in Mat. Zgur. Pregledniki računov pa gg.: Fr. Lukežič, I. Tome in Andrej Zajc; četovodja M. Mihelič in Fr. Verhovec; zastavonoša pa Fr. Rožič in slednjič vodji odd. Fr. Anzelin, Mh. Mahnič ter Iv. Pišeršek. S tem je bil dnevi red končan in poveljnik J. Mihalič je zaključil zborovanje s trikratnim »Slava« klicem na cesarja.

Prijeti napadalec. Jožef Kalan, mesarski pomočnik v Železni kapiji na Koroskem, ki je prišel v soboto v Ljubljano na vojaški nabor, je bil v nedeljo ponoči, ko je šel po Dolenjski cesti s svojim prijateljem in dvema ženskama proti Rudniku, napaden in z nožem v levo roko ranjen. Policija je danes prišla delavca Franca Lokarja s Karolinke zemlje, kateri je na sumu, da je Kalana napadel in poškodoval. Lokar je bil v družbi več fantov, ko se je izvršil napad, in je jeden fant tudi streljal z revolverjem.

Zaprlil so steklarskega vajenca Ferdinanda Klavara, ki je v Beljaku poneveril nekaj denarja in pobegnul. Policaj ga je dobil danes ponoči v hlevu »pri figovcu«.

V Ameriko je odpotovalo danes ponoči z južnega kolodvora 338 oseb.

Tat kanarčkov. Antonu Krejči hišnemu posestniku v Wolfovih ulicah št. 5 je pred enim mesecem ukradel neznat tat 4 kanarčke, vredne 23 kron in so bile takrat vse poizvedbe po tatu in ukradenih kanarčkih brezuspešne. Sedaj pa se je izvedelo, da je kanarčke ukradel Mhael Legat, 13 let star fant iz Sp. Šiške in jih prodal nekemu Mhaelu Rojini v Sp. Šiški za 1 K 60 v., kateri jih je razprodal. Legat je priznal, da je kanarčke ukradel iz kleti, kamor je šel dvakrat ponje.

Poštno zadeve. Prihodnji torek, 5. maja, ob 10. uri dopoldne se vrši v hotelu »Prislonu« v Ljubljani 21. redni občni zbor društva c. kr. poštarjev in poštinih pomožnih uradnikov na Kranjskem, Primorskem in v Dalmaciji, obenem se vrši tudi VI. redno letno zborovanje društvene bolniške blagajne. Dnevni red obsega stanovske zadeve. Schrey, predsednik.

Nerodni kolesar. Včeraj zvečer ob 7. uri je na Kongresnem trgu neki kolesar podrl na tla Liana Bajde, 9 let starega sina krojaškega mojstra Ivana Bajdeta na Trnovskem pristanu št. 9.

Sleparka. Dne 26. t. m. prišla je k Mariji Krašovic v sv. Florijana ulicah št. v. 10 neka ženska in jo prosila, da jo vzame v stanovanje. Krašovic je to storila. Drugi dan je začela tujka pripovedovati Krašovičevi, da je zelo bogata in da ima na Stajerskem dve hiši in posestva. Prosila jo je potem, da bi bila tako prijazna, da bi prevzela kovčega, katere ji bo del pripeljal voznik s kolodvora in jej posodila nekaj denarja, ker ima ves svoj denar v kovčegu. Krašovic je res dala tujki denarja in eno torbico, na kar je ta odšla in se ni več vrnila, pa tudi kovčega ni nihče pripeljal. Tudi pri drugih strankah je neznana ženska skušala izvršiti enake sleparije.

Iz bolnice. Janez Subi, hlapec pri Dietrichu v Postojni, je včeraj doma žagal drva. Nakrat je zadel z žago na grčo in od žage se je odlomil zob in odletel njemu v levo oko in mu je nevarno poškodoval. Poškodovanec je bil pripeljan v deželno bolnico.

Občni zbor »Kreditnega društva« kranjske hranilnice se je vršil včeraj popoldne. Izvoljeni so bili stari odborniki, namestu odstopivšega g. Paura pa obč. svetnik gosp. Josip Turk.

Zidarska dela v Ljubljani. Povsodi se opazuje pomanjkanje delavcev, zlasti zidarjev. Pač jih je prišlo do zdaj nekaj nad 500 semkaj, a jih je zopet precej odšlo drugam in vse to neki zaradi prenizke mezd. Maršikod so se morali zbog tega pomanjkanja za navadna dela pritegniti kaznjenci in prisiljenci. Zidarska dela so zdaj v tiru pri tehle poslopih: V Dalmatinovih ulicah so dovršili temeljno zidovje pri gradnji hiše arhitekta Smielovskega, za »Narodno Tiskarno« so pričeli kopati na Koslerjevem vrtu v Knafljevih ulicah temelj in postavili ograjo na kraj uhoda. Hišo zidarskega mojstra Jak. Accetto so dogradili do višine strešnika; Urbančevu hišo so dogradili, postavili nanjo strešnik in bo poslopje kmalu pokrito. Starkova hiša v Predilnih ulicah je zunaj že skoro popolnoma ometana, tako tudi Bobeva vila v Prulah; na Dolenjski cesti pa bo Švi-

gljeva hiša kmalu dovršena. Z gradnjo temeljnega zidovja so pričeli pri Spalekovi vili ob Levstikovih ulicah. Majerjevo vilo ondi pa ometavajo še, ravno tako tudi ostale hiše (na Bleiweisovi cesti in v Sodnijskih ulicah pa ob Dunajski cesti.) Weinlichova vila ob Erjavčevi cesti in Cacakova hiša ob Rmski cesti bosta tudi v teku prihodnjega tedna ometani. Vsa ta dela so bila dozaj vedno ovirana valed deževja. Morda bo mesec maj zanje bolj ugoden.

Književnost in umetnost.

* **Ob zori.** Ivan Cankar. Ljubljana 1903. Iz. pl. Kleinmayr in Fed. Bamberg Cena 3 K. — Zbirka teh črtic bi se bolj pravično imenovala »V mraku«. Težko ožrače, megleno in dušede, leži nad njo. Ljudje, ki jih opisuje Cankar, so skoro brez izjeme ali npravo izkvarjeni. tako, da jim je pojem dobrega in zla že čisto zmešan, boleestne, svoje pregrehe preklinjajoče prikazni, ki se ne morejo dvigniti iz blata, v katerem tavaajo. Skoro vsak izmed njih je človek, ki govori sebi s trpkjo brezstidnostjo: »Mnogo sem že imel deklet in z nekaterimi sem živel prav lepo in prijetno. Ali kadar sem živel zadosti, sva šla razazen; še en nasmeš na njenih, na mojih ustnicah, in stvar je bila pri kraju. Šla sva in sva se pridružila drugod, in če sva se pozneje kdaj srečala, sva se pozdravila prijazno in sva bila hvaležna za tiste lepe ure«. Prostitucija je Cankariu jako priljubljen predmet. Včasih se giblje pisatelj v pravi spolski blaznosti. Slikar Jama je izdelal za knjigo vinjete, ki dihaajo popolnoma Cankarjevega duha. Nekatere so uprav smešno frivolne. To je branje za blazirance, ki hočejo živi v grob. Zdrav in normalen človek se ne bavi s takim slovomom. K—r.

* **Ob slovanskem časnikarskem sestanku** bo v ponedeljek zvečer koncert gđ. Nigrinove. Pristopnina k shodu je določena na 10 K.

* **Srpsko-hrvatski spor** je naslov knjigi, ki jo je iz nemščine na hrvatski jezik prevlel Peroslav Ljubić in ki se je včeraj po pometi imenovala srpsko-arnavtski spor.

Balkan.

Sultan nivede varen v svoji palači. Vedno manj zaupa sultan svoji albanski telesni straži, katere se tembolji boji, čim je bližje trenotek, da bo moral sam nastopiti proti upornim Albancem v okraju Skoplje. Ali pa bodo vlasti same posegle vmes. Pred dnevi je bila v »Jilicu« ena kompanija albanskih vojakov razorožena, ker so mej vojaki zasledili zaroto. Elen poveljnikov sultanove telesne straže Tewfik beg je z 20 albanskimi vojaki pregnan.

Avstrija okupira Makedonijo? Ruski list »Novosti« piše: Maj tem, ko so si Srbija, Bolgarija in Grška radi Makedonije v laseh, utegne končno priti Makedonija, kakor Bosna in Hercegovina, pod avstrijsko upravo, ker Avstrija bo najlože napravila red v Makedoniji. Avstro ogrski ni družega treba, nego sedaj mirno gledati na razvoj stvari in v odločilnem trenutku izvršiti okupacijski načrt, ki je gotovo pripravljen že v vseh podrobnostih.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Parnik pogorel. V Solunu se je na parniku »Guadalquivir« razletel kotel. Parnik je popolnoma zgorel. Nekaj mornarjev je težko ranjenih. — Strašna rodbinska drama. Iz Mettmanna na Renu se poroča, da je delavec Reene v blaznosti prerezal vrat svoji ženi in truplo potem razkosal. Nato je šel v gozd, kjer je ustrelil svojo hčerko in sebe. — Nečloveški oče. V Budimpešti so aretirali natakarka Beušla, ki je svojega otroka usmrtil s tem, da ga je posadil na razbeljeno peč. Deček je tako opečen, da bo težko ozdravel. Dečkova mati, ki je tudi sokriva je pobegnila. — Zupan v Beljaku Scholz praznuje danes svojo srebrno poroko. Včeraj so mu društva priredila bakljado. — Zopet defraudacija. Davkar Hugon Rieser v Oravici je poneveril 37.000 kron. — Pri delavski bolniški blagajni v Tridentu so se dogodile večje defraudacije. — Oproščena detomorilka. Porotniki v Zadru so oprostil detomorilko Badijo Lucijo, češ, da ni vedela, kaj dela. — Orožnik ga je ustrelil. Orožniški postajevodja Neumann je, kakor se poroča iz Toplice na Češkem, nekega aretiranca mej eskortiranjem ustrelil, ker se je aretiranec nasilno obnašal. — Majski avancement v avstrijski armadi bo proglašen jutri popoldne. — Stavka krojaških pomočnikov v Ljubnem na Gor. Stajerskem je končana. — Zrtve zadnjih viharjev. Po dosedanjih poizvedbah je po po-

rođilih iz Hamburga pri zadnjih viharjih ob morakih obrežjih Nemčije potopilo se 33 ladij, 246 ladij je bilo pa poškodovanih. Na morju je utonilo 223 oseb, na deželi je pa smrznilo 194 oseb. — Zidje demonstrirajo. Zidovska delavska zveza v Varšavi je priredila v nedeljo demonstracije. Policija je posegla vmes. Štiri osebe so mrtve, več ranjenih. — O velikanskem požaru v Mikolince v Galiciji se poroča, da je pogorelo 338 hiš. Tri osebe so v ognju zgorale, 100 oseb ima nevarne opekline, 3000 oseb je brez strehe. — Samomor v živem apnu. Na Reki je polir Zuchiatl skočil v jamo živega apna. Mrtvega so izveli iz jame. — Samomor radi dveh kron. V dunajskem Pratu je skočil v vodo in utonil 18letni trgovski vajenec Ignacij Weichselbaum, ker je pri menjavi denarja za svojega gospodarja dobil 2 kroni premalo. — Najnovejši trust. Amerikanci skušajo ustvariti mednarodni trust astronomskih observatorijev z 10 milijoni dolarjev kapitala. Trust bi vsakemu observatoriju določil gotovo delo ter bi s tako razdelitvijo observatorijem znižal izdatke, dohodke bi pa združil v posebni centrali. — Poroka nadvojvodinje Marije Ane. hčerke nadvojvode Friderika, s princem Elijem Bourbon Parma se bo vršila 25. maja v dunajski dvorni cerkvi. — Milijonar umrl v ubožnici. Bivši milijonar pl. Latinavica, ki je zapravil svoje milijone in pozneje služil za pisarja, je umrl v ubožnici v Subotici. — Vezuv zopet močno bljuje. V Neapolju je padel te dni žvepleno pepelnat dež. Visoko pod nebo se dvigajo oblaki dima iz Vezuva. — Poporoki izginila. Po poroki je Parizian Esmerald potoval po morju s svojo ženo iz Cannesa v Nico. Na morju se je ponesrečil skupno z mornarji in ženo. Vsi so utonili. Pri San Remo so našli predvčerajšnjim njegovo truplo, kateremu so ribe odjedle glavo. — Boj pri stavki. Delavci v predilnicah v La Gorgue in Estaires na Francoskem stavkajo. Ker jim je oblast prepovedala shode, so delavci s kamni napadli orožnike. Mnogo oseb je ranjenih. — Na Reki je večerj nastal na trgu pretep mej delavci. 19letni Ivan Morelich je bil smrtonovarno ranjen. Prenesli so ga v bolnico.

Največjo šolo na svetu imajo v Stokholmu. V tej šoli je prostora za 2870 otrok. V pritličju je 100 kopalnic. Opoldne dobe otroci brezplačno gorko kosilo.

Angleži in Rim. Trije odlični Angleži so prestopili te dni v katoliško cerkev: Znameniti pisatelj in minister unitarski G. Steuart Hitchcock, bivši ritualski minister in vikar Myddleton Evans in vojvoda Hill Epping, eden najplavnejših dobrotnikov ritualskih ustanov.

Prestop 70 pastorjev h katoliški veri. Na Angleškem je prestopilo 70 protestantskih župnikov h katoliški veri.

Koliko šivank se rabi na dan. Nekdo je izračunal, da se porabi na dan na celem svetu 256 milijonov šivank.

Sprejem župnika Očaska. Župnik Očasek, ki je bil po nedolžnem zaprt, češ da je pisal proti nadškofu Kohnu, je bil v svoji župniji presrečno sprejet. Spremil ga je državni poslanec in vodja katol.-nar. stranke dr. M. Hruban do župnije, kjer ga je čakala deputacija kršč.-socialne stranke in ljudstvo z zastavami. V cerkvi je ljudstvo pelo zahvalno pesem.

Drobiž.

Novodoben zakon: Kako ti ugaja v zakonu, Mimica? — Silno mi ugaja. Jaz si le želim, da bi ostalo tako prijetno do ločitve.

A. Kam pa tako hitite, gospod Peresnik? — B. V pisarno, v pisarno. Doma otroci tako zasajajo, da ne morem zaspati.

Telefonska in brzjavna poročila.

Velike demonstracije v Karlovou.

Karlovec, 29. aprila. Včeraj v torek ob 10. uri zvečer so bile tu zopet

velike demonstracije. 500 demonstrantov se je navalilo na kolodvor s klici: „Hura!“ in „Abzug Mažaroni“. Demonstrantje so udrli na peron, kjer so v hipu vse mažarske napise pometali na tla in jih razbili. Razbili so tudi vse klopi in demolirali čakalnice in restavracijo. Nekaj železničarjev, ki so se postavili demonstrantom v bran, je ranjeni, dva železničarja sta težko ranjenih. Demonstrantje so hoteli demolirati tudi stanovanje načelnika postaje, a našli so stanovanje zabarikadirano. V predsobi načelnikovega stanovanja so vse razbili. Vojaštvo je končno demonstrante razpodelo.

Zagreb, 28. aprila. Vzburjenost še vedno velika. Čuje se, da ban te dni odpotuje v Budimpešto, da se ogne ponavljajočim se nemirom. Po celi Hrvatski je vsled postopanja sedanjega bana tolika ogorčenost, da se je bati najhujšega. Popravek varaždinskega glavarstva v „Tagespost“-i, ki trdi, da se v Varaždinu niso dogodile opisane demonstracije, ne temelji na resnici. Vlada skuša na vse načine prikriti resnične razmere.

Dunaj, 29. aprila. (C. B.) Saški kralj je odpotoval jutraj v Monakovo na obisk princa-regenta Luitpolda. Cesar ga je spremil na kolodvor, kjer sta se večkrat objela in poljubila.

Dunaj, 29. aprila. Deputacija nekaterih duhovniških poslancev pod vodstvom poslancea Baumgartnerja je danes papeževemu nunciju z ozirom na afero Kohn izročila prošnjo, da se duhovna sodišča enotno uredi. Nuncij je obljubil, da prošnjo predloži sv. očetu.

Dunaj, 29. aprila. Deputacija državnih geometrov se je oglašila pri načelnikih državnoborskih klubov s prošnjo, da poslanci podpirajo njihovo prizadevanje za izboljšanje gmotnega položaja.

Budimpešta, 29. aprila. Pri današnjem govoru Daranyjevem v ogrskem drž. zboru so se primerili burni prizori od strani opozicije.

Rim, 29. apr. (C. B.) Pri večeršnjem gala-obedu je kralj Viktor Emanuel napil kralju Edvardu ter naglašal, da je Anglija v dobrih in slabih časih prijazna Italiji. To prijateljstvo, upa, ostane večno in še iskrenješe. Kralj Edvard je v odgovoru potrdil to misel ter izjavil, da bota oba vedno edina v interesu svobode, civilizacije in splošnega blaga vseh narodov.

Carigrad, 29. aprila. Sultan se je radi svoje varnosti odločil, da zapove svojim albanskim gardam odložiti orožje. Ako tega ne store, jih bode dal pomoriti, kakor so svoj čas bili pomorjeni janičarji.

Chambery, 29. aprila. Polkovnik Coubertin je dobil povelje, da z dvema kompanijama 4. dragonskega polka gre proti samostanu „Grande Chartreuse“ in izžene kartuziance. Polkovnik se ni hotel povelju pokoriti in je brzojavno prosil vojnega ministra za umirovljenje. Iz Grenoble je prišel v St. Laurence državni pravdnik z uradniki, da nadzoruje izganjanje menihov. Velikanska množica je zbrana okoli samostana kartuziancev, kamor so odšli pod drugim poveljstvom dragonci. Bati se je krvavega boja.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746.0 mm

da	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi.	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
27	9. zveč.	727.9	10.0	brezv.	jasno	
28	7. jut.	729.8	5.6	sl. svz.	jasno	0.0
	2. popol.	728.8	18.6	sr. jz.		
28	9. zveč.	731.1	11.8	sr. jz.	pol. obl.	
29	7. jut.	732.1	8.8	sl. svz.	jasno	0.0
	2. popol.	731.0	18.8	p. m. jz.	del. jasno	

Srednja temperatura ponedeljka 10.1° norm. 11.6°

Srednja temperatura torka 11.9°, norm. 11.7°

Dunajska borza

dné 29. aprila.

Skupni državni dolg v notah	100.70
Skupni državni dolg v srebru	100.55
Avstrijska zlata renta 4%	121.30
Avstrijska krona renta 4%	101.10
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	94.—
Ogrska zlata renta 4%	121.25
Ogrska krona renta 4%	99.55
Ogrska inv. renta 3 1/2%	92.49
Avstro-ogrške bančne delnice	16.1
Kreditne delnice	675.75
London vista	239.70
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	116.95
20 mark	23.42
20 frankov	19.05
Italijanski bankovci	95.25
C. kr. cekini	11.32

Zitne cene

dné 29. aprila 1903.

(Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za maj	K 7.66	do 7.67
» » oktober	» 7.50	» 7.51
Rž za maj	» 7.15	» 7.16
Rž za oktober	» 6.54	» 6.55
Oves za maj	» 6.38	» 6.39
Oves za oktober	» 5.59	» 5.60
Koruzna za maj	» 6.22	» 6.23
Koruzna za julij	» 6.26	» 6.27

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7.90	do 8.55
Rž južne železnice	» 7.10	» 7.30
Rž	» 6.40	» 7.25
Jecmen	» 6.70	» 7.75
» ob Tisi	» 6.60	» 6.75
Koruzna ogrska	» 7.20	» 7.60
Cinkvant	» 6.40	» 6.60
» novi	» 6.75	» 13.75
Oves srednji	» 6.40	» 6.60
Fizol	» 6.75	» 13.75

519 1—1

Zahvala.

Za mnogobrojno, tako častno vdeležbo pri pogrebu ranjkega očeta se kar najtopleje zahvaljujem vsem. V prvi vrsti velečastnemu gospodu župniku Fr. Hoeningmanu za ves trud že v boleznih; dalje velečast. gospodoma I. Verbažu in L. Arhu za častno spremstvo, slav. katol. del. društvu in sploh vsem, ki so skarali zadnjo čast ljubemu očetu.

Bog povrni!

Andrej Ažman,

kaplan.

Kropa, 28. aprila 1903.

Barve za učence

ima v največji izber v zalogi trdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Francišanske ulice. 521 19 11—8

Vnanja naročila proti povzetju.

Prodaja hiše in majhnega vrta

tik farne cerkve v Noviščtiti pri Gornjem gradu, kjer je velika božja pot, kraj zelo lep, zdrav in pripraven za letovišnike, kjer obstoji že 6 let krčma, se proda zaradi rodinskih razmer. Hiša je nova, v dobrem stanu, jednonadstropna, se lahko rabi tudi za trgovino, ima pod zemljo tri kleti, pritlično tri sobe, jedilno shrambo, kuhinjo in velik prostor za trgovino. V nadstropju so štiri prostorne sobe, v podstrešju se tudi lahko naredi dve prostorni sobi. Pogoji in vse drugo se izve pri lastniku **Anton Matjaž**, veleposesniku v Tiroseku, pošta Gornji-grad, Stiško. 668 2—1

Zmanjševalna dražba

za oddajo dela pri zidanju farne cerkve sv. Vida nad Cirknico bo dné 4. maja 1903 ob 11. uri dopoldne pri sv. Vidu

Oddajalo se bo zidarstvo, tesarsko in kleparsko delo. Natančni pogoji se bodo povedali pred dražbo. Načrti so zastopani od 28. t. m. dalje v pisarni župnijskega urada. Vsak ponudnik bo moral vložiti 10% vadija.

Za stavbeni odbor:

Janez Jereb, župnik.

563 3—2

Pavel Seemann

izdelovatelj mila

in čebelno-voščenih sveč

v Ljubljani.

sta najbolj koristni štedilni mili

za hišno rabo.

Dobivate jih po specerijskih štacunah!

Angeljnovi milo

Marzeljsko (belo) milo

z znamko

Zajamčeno čisto jedrno (Kern-) milo!

449 104—9

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Kavarovanja za zube pri šrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — **Promese** za vsako šrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice. 134 190